

7. Migrant či utečenec?

Slovenské Národné Noviny; 20/2016; 21/05/2016; s.: 7; Annamária GENČIOVÁ, ; Zaradenie: ANALÝZA

JAZYK A DOROZUMIEVANIE SA

Migračná, prípadne utečenecká problematika sa v poslednom období stala jednou z najviac medializovaných tém. Takto orientované texty mienili informovať o príchode veľkého počtu ľudí na európsky kontinent, približovať spôsob ich konania v styku s novým prostredím i kultúrou a stanoviská politických predstaviteľov.

Na pomenovanie osôb, ktoré sa stali jadrom záujmu médií v krízovom období, bola použitá široká škála označení. V mediálnych produktoch okrem dvoch základných a najpoužívanejších pojmov migrant a utečenec vnímame označenia azylant, žiadateľ o azyl, prisťahovalec a iné. Vzhľadom na voľné zamieňanie dvoch základných pojmov migrant a utečenec dochádza k narušeniu ich významových hraníc a zároveň k vytváraniu protichodných názorov o tejto skupine ľudí. Je teda potrebné rozlišovať medzi pojmi a ich významom. UNHCR (Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov) definuje migranta ako osobu, ktorá zmenila miesto svojho pobytu a presťahovala sa do inej krajiny s cieľom získať lepšie životné podmienky, t. j. nájsť uplatnenie na pracovnom trhu, získať kvalitnejšie vzdelanie, či opätovné spojenie s rodinou. Na druhej strane sú utečenci. Podľa Ženevského dohovoru ide o osoby, ktoré opúšťajú svoje domovy pod priamym ohrozením života a pred prenasledovaním z rôznych rasových, národnostných, náboženských či politických dôvodov. V krajinách, ktoré utečenci opúšťajú, napríklad Sýria alebo Líbya, prebiehajú ozbrojené konflikty; ich životy sú v ohrození, hľadajú bezpečie. Na základe uvedených charakteristík je rozdiel medzi uvedenými označeniami zásadný. Migranti sa môžu vrátiť do svojich rodných krajín, ale utečenci nie. V slovenskom právnom poriadku pomenovanie utečenec nahradilo azylant, čo zdôvodňuje aj používanie tohto menej častého označenia. Do popredia vystupuje otázka, ktoré pomenovanie je vhodnejšie používať na označenie masy ľudí prekračujúcich hranice Európy v čase aktuálnej migračnej, prípadne utečeneckej krízy: migranti či utečenci? Keďže nie je možné jednoznačne určiť, či ide o migrantov, alebo utečencov, odpovedať na položenú otázku je náročné. Médiá i verejnosť by mali zaujať kritický postoj k používaniu uvedených označení a zdôrazňovať právny rozdiel medzi nimi. Neznalosť pojmov môže viesť k ťažkostiam i nedorozumeniam. V prípade používania podstatného mena migrant by bolo vhodné rozvinúť ho prídavným menom ekonomický alebo klimatický. Súčasne je dôležité, v akom kontexte pojmy migrant a utečenec uvádzame. Ak vezmeme do úvahy všetky uvedené fakty, pri písomnom i hovorenom spracovaní nejakého prejavu je potrebné pomenovania nezamieňať a rešpektovať rozdiely medzi nimi. Používať ich je však náročné, pretože ani médiá, ani spoločenstvá, ktoré o nich informujú, nie sú dostatočne oboznámené so životnými situáciami, s osudmi a úmyslami prichádzajúcich nás ľudí.

Annamária GENČIOVÁ, Katedra slovenského jazyka a komunikácie FF **UMB**